

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

יו.

עין משפט
נר מצוה

קבא ב מיי פ"ו מהל'
טוען וטוען ה' ה'
סגמ עשין לה טו"ש ח"מ
ס' לט טע"ו ו ס' עט
טע"י ז:

קבא ג ד מיי שם הל' ו
סגמ שם טו"ש ח"מ
טע"י ז:

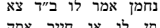
קבא ה מיי שם פ"ו הל'
ה' סגמ שם טו"ש ח"מ
טע"י ז:

קבא ו מיי פ"ח מהל'
גולה ואבידה הל'
ז סגמ עשין עד טו"ש ח"מ
טע"י ז:

קבא ח מיי פ"ד מהל'
מלוה וזה הל' ז סגמ
עשין עד טו"ש ח"מ ס'
מח טע"י א ו ס' טע"י ז:

קבא י מיי פ"ג מהל'
מלוה וזה הל' א סגמ
עשין שם טו"ש ח"מ
טע"י ז:

קבא כ מיי פ"ח מהל'
גולה ואבידה הל' ז סגמ
עשין עד טו"ש ח"מ
טע"י ז:

רבינו חננאל

אמר ר' יהודה אמר רב
חזמן אמר לו ב"ד צא
יתן לו או חייב אתה
ליתן לו ואמר פרעתי
נאמן בא מלוה לכתוב אין
כותבין ונותנין לו. אבל
אמר לו צא את ואמר
נתתי ועדים מעידים אותו
שלא נתתי הוחזק כפרן
לאותו ממון ואם אמר
לו חייב אתה ליתן ואמר
נתתי והעדים מעידים אותו
שלא נתתי לא הוחזק כפרן
לאותו ממון מאי טעמא
אמרין אישתמוטי הוא
דקא משתמיטי סבר עד
דמעיני רבנן בדריי. (א)
זה הנגן הכופר במלוה
כשר לעדות. אמר רב
בר בר חנא אמר ר'
יוחנן מנה לי בידך והלה
אומר אין לך עלי כלום
ועדים מעידים שיש לו
וחזר ואמר מפרתי הוחזק
כפרן לאותו ממון. והוא
שכפר בב"ד כי (א)
בגמי שבחתי דרביתי כתב
לכתוביה איצטלא דמילתא
דקיבלה עלייה וכפר ובאו
עדים והעידו שכתב לה
איצטלא דמילתא חזר
ואמר פרעתי. אמר ליה רב
חייא כבר הוחזקת כפרן
לאותה איצטלא וכן הלכה.
וכן מי שנתחייב שבעה
בב"ד ואמר נשבעתי
ועדים מעידים אותו שלא
נשבע הוחזק כפרן לאותה
שבעה וחייב לישבע
כששוי. א"ר יוחנן המוצא
שטר חוב ותמונ בו
ביום וכתוב בו הנפק
יחזירו לבעלים דאי משעתי
ללות ולא ליה
[כתב] ללות וכן הנפק. אי
הא כתוב בו הנפק. אי
משום פרעתי כיון דרובא
דעלמא לא פרעי בידיה
איא מיעטא הוא דפרעי
בידיה למיעטא לא
חיישינן. ותוב מלוה גופיה
לא שביק אמר דילמא
נשבע רבנן דהאי שטרא
שלוה בו ופרעי הוא וכבר

חייב אתה ליתן לו. הכל משמע דחייב אתה ליתן לו לא הוי פסק דין גמור כי אם לא וכן משמע במתנה (ב"ק דף סט. וסס) וקשה דנפ"ק דסנהדרין (דף ו: וסס) אמרינן ה"ד גמר דין פלוני אתה חייב פלוני אתה זכאי וי"ל דהתם מקרי גמר דין לענין שאסור לבלוע לפי שזיוד:

לתיקן דהין נוטה:
רב כהנא אמר בשחייב מודה. תימה א"כ למה נקט הנפק במילתא דר' יוחנן וי"ל דנקטיה משום דיוקא דאי אין כתוב בו ציוס אפילו כתוב בו הנפק דודאי ליה לא יחזיר דחיישינן לקוניה או לפשיטי כפרה:

הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר בל"ום. אינו נאמן לומר פרעתי מעשה ב"ד קרי כל דבר שחייב לה אפי' לא כתב כגון מנה ומאליס ומזון האשה והצננת לאחר מותו ור"מ למה כותבין כתובה כיון דכלאו כתובה נמי אין נאמן לומר פרעתי וי"ל משום תוספתא אכל מנה ומאליס גבייה בלא כתובה ותוספת נראה דאפי' אית לה סהדי דהתנה לה נאמן לומר פרעתי ו ואין ראייה מכלתי (ט) דר' שבתאי דהוה מהימן לומר פרעתי אי לא הוחזק כפרן דר' שבתאי ערב היה אכל זעל שמא לא היה נאמן ואין ראייה נמי מדמני לעיל (דף י: ט) מלא כתובה לא יחזיר ומשמע דלא יחזיר משום תוספתא שהיה נאמן לומר פרעתי לגבי מנה ומאליס נמי מפסדי דהא נאמן לומר פרעתי מנה מנו דאי צעי אמר אלמנה נשאתי אס אין לה עדי הינומא או אס אין לה עדי קדושין נאמן

אבהו אמר להו מסתברא מלתא דרבי אבין ישנתחייב שבעה בב"ד אבל חייב עצמו שבעה (א) [נאמן] עביד איניש דמקרי ואמר אהדרוה קמיה דר' אבין אמר להו אנא נמי בב"ד אמרי איתמר נמי א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן היה חייב לחבירו שבעה בב"ד ואמר נשבעתי והעדים מעידין אותו שלא נשבע (ו) (וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבעה: א"ר אסי א"ר יוחנן המוצא שטר חוב בשוק וכתוב בו הנפק וכתוב בו זמנו בו ביום יחזירו לבעלים אי משום כתב ללות ולא ליה הא כתוב בו הנפק אי משום פרעתי לפריעה בת יומא לא חיישינן א"ל ר' זירא לר' אסי מי א"ר יוחנן הכי הא את אתה דאמרת משמיה דר' יוחנן (ב) בשטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שיעבודו אימת אילימא למחר וליומא חרא מאי אריא שכבר נמחל שיעבודו תיפוק ליה דהוה ליה מוקדם ותנן (ג) שטרי חוב המוקדמין פסולין אלא לאו ביומיה אלמא פרעי איניש ביומיה קא אמינא רב כהנא אמר (ד) כשחייב מודה אי הכי מאי למימרא מהו דתימא האי מפרע פרעיה והאי דקא אמר לא פרעתיא משום דקבעי מהדר למזופא ביה זמנא אחריתי ולפשיטי דספרא חייש קמ"ל דאם כן מלוה גופיה לא שבק סבר שמעי בי רבנן ומפסדי לי מאי שנא מהא דתנן (ה) מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמה כתב ללות בניסן ולא ליה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות מניסן ועד תשרי שלא כדון ולא אמרינן דא"כ מלוה גופיה לא שביק דא"ל כתוב שטרא אחרניא בתשרי דדלמא שמעי רבנן ומפסדי לי אמרי התם משום דאית ליה רווחא דקא מרף לקוחות מניסן ועד תשרי מינח ניהא ליה ולא אמר ולא מידי הכא כיון דלית ליה רווחא דסוף סוף שטרא האידנא כתיב (ו) מאי איכא דקמריף לקוחות בשטר שנמחל שיעבודו לא שביק: אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען אחר מעשה בב"ד

ואמר. לאחר זמן: פרעתי. ע"פ ב"ד: נאמן. ובשבעת היסט: כל מלוה. לפיכך לכתוב לו אדרכתא עליו אין כותבין ונותנין לו: אינו נאמן. לישבע אלא שכנגדו נשבע וטובל דכיון דמחילתו לפרוע עד שיפסקו דינו פסק גמור: ואמר פרעתי. לאחר זמן ע"פ ב"ד: והעדים מעידים אותו שלא פרע. בפנינו תבעו לפרוע לו ע"פ ב"ד ולא פרעו הואיל ובפניהם העיז לעבור ע"פ ב"ד אינו נאמן שוב לומר פרעתי שלא בעדים: הוחזק כפרן לאותו ממון. שאין נאמן עוד עליו לומר החזרתי ופרעתי עד שיפרע בעדים: לא הוחזק כפרן. וכשבע שפרעו ואע"פ שלא פרעו מיד כשכתבו בפני עדים ואין זה מעיז בב"ד דכיון דלא פסקו לו פסק גמור נשמט ממנו סכר כו': אלטלא. כלום: הוחזק כפרן לאותה אלטלא. עד שיפרע: הוחזק כפרן לאותה שבעה. לומר נשבעתי עד שישבע בפנינו: כשנתחייב שבעה בב"ד.

דכיון דמבעו בעדים לקיים דברי ב"ד ולא אבה אינו נאמן לומר עוד קיימתי אחרי כן: אכל חייב עלמו שבעה. שאמר לו אשבע לך ותבעו בעדים ולא אבה ואמר כך אמר נשבעתי נאמן ואע"ג דקמי עדים דקיהי: עזיז איניש דמקרי ואמר לא אעשה מה שלא חייבתי ב"ד אלא אני בעצמי ואין זו סרענות ומרטה אלא דחייא בעלמא: וכסוד בו זמנו בו ציוס. שציוס שנמחל נכתב: שכבר נמחל שבעה. משפרע מלוה ראשונה ועל האחרונה לא נכתב והיא לה מלוה על פה וטורף לקוחות שלא כדון ואין מלוה על פה גובה מן הלקוחות: אימת. דפרעיה אימתי וחזר ולוה אימתי: אי נימא למחר. ולא ציוס שנכתב: וליומא חרא. שמי מבינות הן וליוס אחריו וקילור סופרים הוא: סיפוק ליה. דאפילו נכתב על מלוה זו אחרונה וכתוב בו יוס מוקדם כה הוה ליה השטר מוקדם: דלא שעיני [איניש] דפרעי [נינומיה] קאמינא. הלכך לא חיישינן למידי דלא שכיח ואי אחרמי הולכרו לומר דאין חוזר ולוה בו: רב כהנא אמר. הא דא"ר יוחנן יחזיר לבעלים: כשחייב מודה. שלא פרע: שמעי צי רבנן. שנמחל שבעה: ומפסדי לי. למטרף לקוחות משום דשטרי חוב המוקדמין פסולין דכיון דהאי דאוקמנא הכי לית ליה עדי דבחתומי זכין לו אף זה מן המוקדמין: מינח ניהא ליה. כרמאות ותלי נפשיה כספיקא ואמר דלמא לא שמעי ואיכא רווחא: מי איכא דטריף לקוחות. מה טרפא יש צוה שלא יהא בשטר שיחזור ויכתוב לו והלה שעינא ציוס אלא הלכך בשטר שנמחל שבעה ציוס לא שביק: הטוען אחר מעשה ב"ד. דבר שהוא תנאי ב"ד כגון כתובה ומזון האשה והצננת הטוען ואמר פרעתי שלא בעדים לא אמר כלום:

שטר שלוה בו ופרעי. בו ציוס. אינו חוזר ולוה בו. אפילו בו ציוס. ואע"ג דלא מוקדם הוא. שהי ציוס הלאה נכתב שכבר נמחל שבעה. משפרע ובעל השטר ומחילת מלוה גובה מלוה על פה ואינו גובה מן הלקוחות (כתובות פ"ח) ואין הקרקעות משועבדות וכן מלוה השניה שלא עליה נכתב שטר זה (מ"ט) (ב"ב). המוקדמין. איכא קודם הטובה. פסולין. דקא צעי למטרף לקוחות מומן הכתוב שלא כדון וקסנן הימלא אלו איכא ופסול אפילו מומן שני (סנהדרין י"ב) לפי שראה לערוך לקוחות שנקחו עה מן הלוה מומן שבעה ואלא כדון הוא. שהי שטרי וקמרי מכירה להלוהה ודעתא מעיז שגולהה קמיה לביק קמיהו. נמחל מן המלוה ואלא אפילו מומן המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאני גובה ואלא המשועבדים (ד"ה ב.) אי נמי שנכתב שטר בשטר בניסן וכן כהו בו בשטר בניסן ליה פלוג משלטי והוא לא ליה כהו כהו עד ט"ו בניסן. גם זה מוקדמין ופסול. שאין לו לטרף אלא מומן ההלוהה ואין ודלא כחייב דאמר (לעיל י"ג) עדי בחתומי זכין לו ומיהו אס ההלוהה היתה בשטר בניסן בפני עדים וקני מירו להשעבד נכסי ליה למלוה ולא כהו את השטר עד ט"ו בניסן ותמונ בו בשטר בניסן. כי היא מוקדם כשר (ב"ב פ"ח). שטר אחריות נכסים. שערך קרקעות שיגבה מהן (ע"ד י"ב). כשחייב מודה. שהלוה מודה ששטר אינו פרוע (ס"ח).

(א) ר"מ מ"ו, (ב) ז"ל לה, (ג) אהלא לקמיה דר' חייא אהו סהדי ואמר אין כתוב לה א"ר ר' חייא זל הב לה לטוף אמר לה פרעתיא אמר לו הוחזקת כפרן וכו' כ"ה גי' ר"ף ור"ש וזהו נכון, (ד) ר"מ מ"ו, (ה) ר"ל, (ו) ר"מ מ"ו, (ז) כתובות פ"ח. ר"מ כו, (ח) לקמן ע"ב. סנהדרין י"ב. ר"ה ב. ח. שביעית פ"י מ"ה ב"ב קט: קמא: (ט) לעיל י"ג, (י) ויע' חזק' יבמות ס"ד ד"ה ב' האל, (כ) ז"ל דשכחתי. רש"י.

הגהות הב"ח

(א) גמ' הירושל' תבין (מלא) חז"מ וי"ב גי' רש"י מי:

מוסף רש"י

שטר שלוה בו ופרעי. בו ציוס. אינו חוזר ולוה בו. אפילו בו ציוס. ואע"ג דלא מוקדם הוא. שהי ציוס הלאה נכתב שכבר נמחל שבעה. משפרע ובעל השטר ומחילת מלוה גובה מלוה על פה ואינו גובה מן הלקוחות (כתובות פ"ח) ואין הקרקעות משועבדות וכן מלוה השניה שלא עליה נכתב שטר זה (מ"ט) (ב"ב). המוקדמין. איכא קודם הטובה. פסולין. דקא צעי למטרף לקוחות מומן הכתוב שלא כדון וקסנן הימלא אלו איכא ופסול אפילו מומן שני (סנהדרין י"ב) לפי שראה לערוך לקוחות שנקחו עה מן הלוה מומן שבעה ואלא כדון הוא. שהי שטרי וקמרי מכירה להלוהה ודעתא מעיז שגולהה קמיה לביק קמיהו. נמחל מן המלוה ואלא אפילו מומן המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאני גובה ואלא המשועבדים (ד"ה ב.) אי נמי שנכתב שטר בשטר בניסן וכן כהו בו בשטר בניסן ליה פלוג משלטי והוא לא ליה כהו כהו עד ט"ו בניסן. גם זה מוקדמין ופסול. שאין לו לטרף אלא מומן ההלוהה ואין ודלא כחייב דאמר (לעיל י"ג) עדי בחתומי זכין לו ומיהו אס ההלוהה היתה בשטר בניסן בפני עדים וקני מירו להשעבד נכסי ליה למלוה ולא כהו את השטר עד ט"ו בניסן ותמונ בו בשטר בניסן. כי היא מוקדם כשר (ב"ב פ"ח). שטר אחריות נכסים. שערך קרקעות שיגבה מהן (ע"ד י"ב). כשחייב מודה. שהלוה מודה ששטר אינו פרוע (ס"ח).